

تب واکسن گریزی!

درباره معضل هراس از واکسیناسیون که این روزها رواج بیشتری پیدا کرده است

ماه دیگه بچم به دنیا میاد، اجازه نمیدم هیچ واکسنی براش بزنن، چون فقط عوارض داره، «بلافاصله بعد از این نظر «امیر» در پاسخ به سهیل نوشته است:» با این طرز تفکر بچه دار شدی؟ طالبان هم واکسن رو آزاد کرد.»

واکسیناسیون یکی از بزرگ ترین دستاوردهای بهداشت عمومی در قرن بیستم و بیست و یکم و ارزان ترین راه برای پیشگیری از بیماری های خطرناک است. با این حال، برخلاف مزایای علمی و مستند واکسن ها، در سال های اخیر شاهد افزایش نگرش های منفی نسبت به واکسیناسیون هستیم که به عنوان واکسن گریزی و واکسن هراسی شناخته می شود. این وضعیت نه تنها به تأثیرات منفی بر سلامت عمومی منجر می شود بلکه می تواند به زوال دستاوردهای جهانی واکسیناسیون نیز بینجامد. در مطلب زیر که به مناسبت هفته جهانی ایمن سازی (۴ تا ۱۱ اردیبهشت مصادف با ۲۴ تا ۳۰ آوریل) و با استفاده از نظرات دکتر زهره نهندانی مدیر گروه پیشگیری و کنترل بیماری های واگیردار دانشگاه علوم پزشکی مشهد تهیه شده است نگاهی به دلایل بروز این پدیده و راه های ممکن برای مهار آن انداخته ایم.

الهام ظریفیان | پسر شش ساله شده و باید واکسن ورود به مدرسه رو بزنه. گفتن این واکسن برای مرضی هایی مثل سیاه سرفه ای که دیگه قدیمی شدن، اصلا مشخص نیست که آیا واقعا این واکسن برای جلوگیری از این بیماری هاس یا اینکه یک سیاست برای کم کردن طول عمر و ایجاد کند ذهنی و اوتیسمه. واکسن کرونا رو که به مردم زدن، عوارضش داره مردم رو بیچاره می کنه در حالی که اصلا ربطی به کرونا نداشته. هدف سازمان بهداشت جهانی کم کردن عمر بشر بوده. برای کنترل جمعیت، این نظری است که یکی از کاربران زیر مقاله ای منتشر شده در یک سایت پزشکی درباره جدول واکسیناسیون در ایران، گذاشته است. این هم نظر دیگری در همان سایت است:» خواهر همسرم جزو گروه های مخالف واکسن هست و تا به امروز از واکسیناسیون دختر یازده ماهه اش ممانعت کرده. توهم توطنه داره و هر قدر صحبت کردیم بی فایده بوده. مدام میگه هفت ساله که تحقیق کرده، میگه شما پرده سیستم شدید!»

در سایت دیگری کاربری به نام «سهیل» نوشته است: «همه بیماری ها ریشه کن شدن، بی دلیل واکسن می زنن، من که شش

طغیان دوباره سرخک

از سال ۱۴۰۰ و هم زمان با افزایش ورود پناهجویان افغانستانی از مرزهای شرقی، بیشتر استان ها شاهد طغیان سرخک بوده اند. این روند به دلیل سیال بودن جمعیت مهاجران همچنان ادامه دارد. چنانکه در سال گذشته ۶۰ مورد ابتلا به سرخک در محدوده دانشگاه علوم پزشکی مشهد شناسایی شدند. از این تعداد ۴۴ مورد ایرانی و ۱۶ نفر افغانستانی بوده اند. اغلب این افراد جزویکی از سه دسته زیر بوده اند:

- ❖ کودکان زیر یک سال (اولین واکسن سرخک در یک سالگی دریافت می شود).
- ❖ افرادی که واکسیناسیون آن ها با تأخیر انجام شده بود.
- ❖ افرادی که سابقه نامشخص واکسیناسیون داشته اند.

چرا یک عده واکسن نمی زنند؟

اخیرا و به ویژه از زمان همه گیری کرونا، گروه های مخالف واکسیناسیون، فعالیت گسترده ای را شروع کرده اند. این گروه ها با تبلیغات نادرست تحت عناوین نظریه توطئه و طب سنتی یا اسلامی و اغلب با اهداف سودجویانه باعث شده اند دستاوردهای مفید واکسیناسیون در از بین بردن بیماری های قابل پیشگیری با واکسن که به سختی و طی سال ها به دست آمده، در خطر باشد. دلایل زیر در به وجود آمدن این گروه ها تأثیر داشته اند:

- ❖ گسترش رسانه های اجتماعی و سرعت بالای نشر اطلاعات غلط
- ❖ عدم پابندی به ذکر منابع اخبار و شواهد علمی توسط گروه های مخالف واکسن
- ❖ تأثیر و انتشار شایعات ضد واکسن از طریق خانواده و دوستان
- ❖ جلب توجه کاربران مجازی و گرفتن لایک و ویوی بیشتر

دلایل غیر منطقی واکسن گریزها

طنز تلخ ماجرا این است که اگر واکسیناسیون نبود، خیلی از همین افرادی که با دلایل غیر علمی در زمره مخالفان آن قرار گرفته اند، امروز زنده نبودند. این افراد اغلب در تبلیغات خود بر دلایلی بدون پایه و اساس علمی مانند موارد زیر تأکید می کنند:

- ❖ عدم اعتماد به کارایی واکسن
- ❖ عوارض واکسن
- ❖ خطرناک نبودن بیماری
- ❖ اعتماد ناکافی به سیستم بهداشت
- ❖ تئوری های توطئه

موج واکسن گریزی چه تأثیرات کوتاه و بلندمدتی دارد؟

افزایش شیوع بیماری ها: کاهش نرخ واکسیناسیون به افزایش شیوع بیماری هایی مانند سرخک، فلج اطفال و همچنین تأثیرات منفی در کنترل بیماری های جدید مانند COVID-19 منجر شده است.

افزایش هزینه های بهداشت عمومی: برای نمونه، هزینه های درمان افرادی که به بیماری هایی مثل سرخک مبتلا می شوند، بار مالی سنگینی بر دوش سیستم های بهداشتی می گذارد.

افزایش نگرانی های روانی جامعه: افزایش شیوع بیماری ها می تواند به ایجاد ترس و اضطراب عمومی منجر شود. این احساسات ممکن است بر رفتارهای اجتماعی و اقتصادی افراد تأثیر بگذارد و موجب کاهش استفاده از خدمات بهداشتی دیگر نیز شود.

تضعیف ایمنی جمعی: کاهش ایمنی جمعی، به ویژه بیماران دارای نقص سیستم ایمنی و سالمندانی را که به دلایل پزشکی نمی توانند واکسن دریافت کنند در معرض خطر قرار می دهد. این افراد بیشتر از دیگران به بیماری های واگیردار حساس هستند و می توانند به سرعت به عفونت های شدید دچار شوند.

واکسیناسیون سبب شده است بیش از ۱۰ میلیارد سال، زندگی به بشریت هدیه شود.

۱۰ میلیارد سال

پاسخ به یک شبهه رایج درباره واکسیناسیون

«بچه فلانی واکسن نزده و مشکلی هم برایش ایجاد نشده است!» این به دلیل پوشش بالای واکسیناسیونی است که طی سال های گذشته در کشور به وجود آمده است. بنابراین اگر کودکی واکس نزده به دلیل ایمنی سایر افراد و بالا بودن سطح ایمنی سایر افراد ممکن است به آن بیماری مبتلا نشود، چون ویروس در گردش نیست. اما هرچه افراد بیشتری از فرایند واکسیناسیون حذف شوند، خطر کاهش پوشش ایمن سازی افزایش می یابد و ورود ویروس ها و میکروب های وحشی به جامعه زیاد می شود.

برخورد قانونی با ترویج کنندگان واکسن گریزی

گروه های ترویج کننده واکسن گریزی در صورت شناسایی از سوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی کشور شناسایی و به مراجع قضایی معرفی می شوند. این وزارتخانه همچنین والدینی را که از انجام واکسیناسیون کودکان خود امتناع کنند از طریق دادستانی مورد پیگیری قرار می دهد.

هر دقیقه ۶ نفر

از ۱۹۷۴ تاکنون واکسیناسیون در هر دقیقه جان ۶ نفر را نجات داده است.

۱۵۴ میلیون زندگی

در ۵۰ سال اخیر واکسیناسیون باعث شده از ۱۵۴ میلیون مرگ و میر در دنیا جلوگیری شود.

۹۸ درصد

بیشتر واکسن های ارائه شده در ایران پوششی واکسیناسیون بین ۹۵ تا ۹۸ درصد دارند.

۶۰ درصد

واکسن سرخک به تنهایی ۶۰ درصد از زندگی ها را نجات داده است.

۲۲ میلیون کودک

۲۲ میلیون کودک در سال ۲۰۲۳ به دلیل عدم دریافت واکسن سرخک جان خود را از دست دادند.

موهبت واکسن

سالیان سال است که با بهره گیری از دستاوردهای کشف واکسن زندگی انسان ها متحول شده است و شاهد حذف و ریشه کنی بسیاری از بیماری های واگیر هستیم. امروزه واکسن های مختلف برای بیماری هایی همچون فلج اطفال، سل، کزاز، دیفتی، آنفلوآنزا، سرخک و سرخچه مادرزادی و در سنن مختلف تزریق می شوند که همگی یا در مرحله حذف یا در مرحله ریشه کنی قرار دارند. اگر امروزه این بیماری ها رایج نیستند، به علت انجام واکسیناسیون علیه این بیماری هاست. زمانی از هر شش بارداری یک زن، شاید سه فرزند سالم هم به دنیا نمی آمد و وقتی نوزادی به دنیا می آمد در همان سال های ابتدای زندگی به بیماری مبتلا می شد و فوت می کرد. اما امروزه مادران زیر سایه واکسیناسیون مادر و کودک، با اطمینان اقدام به فرزندآوری می کنند.

تفکری غلط و مغایر با دین

تفکر مخالفت با واکسن مغایر با آموزه های همه ادیان است. دین اسلام نیز همواره بر سلامت و کیفیت بالای زندگی مؤمنان تأکید دارد و آن را در گرو پیشگیری می داند.

ایمنی در برابر ۱۲ بیماری

طی برنامه واکسیناسیون کشوری در ایران علیه ۱۲ بیماری زیر، ایمنی ایجاد می شود:

- ✓ سل
- ✓ هپاتیت B
- ✓ مننژیت
- ✓ فلج اطفال
- ✓ کزاز
- ✓ عفونت های ناشی از روتاویروس ها
- ✓ سیاه سرفه
- ✓ دیفتی
- ✓ سرخک
- ✓ سرخچه
- ✓ پنومونی و بیماری های وابسته
- ✓ اوریون

جدول واکسن های معمول در کشور ایران

سن	نوع واکسن
بدو تولد	ب. ث. ژ. - هپاتیت B - فلج اطفال خوراکی
۲ ماهگی	پنج گانه - فلج اطفال خوراکی - روتاویروس - پنوموکوک
۴ ماهگی	پنج گانه - فلج اطفال خوراکی - فلج اطفال تزریقی روتاویروس - پنوموکوک
۶ ماهگی	سرخک (نوبت صفر، در استان های منتخب) - پنج گانه فلج اطفال خوراکی - فلج اطفال تزریقی - روتاویروس
یک سالگی	MMR - پنوموکوک
۱۸ ماهگی	سه گانه - فلج اطفال خوراکی - MMR
۵ تا ۶ سالگی	سه گانه - فلج اطفال خوراکی

واکسن های جدید

- ❖ واکسن پنج گانه یا پنتاوالان از آذر سال ۱۳۹۳ به برنامه واکسیناسیون اضافه شده است.
- ❖ واکسن فلج اطفال تزریقی (IPV) از شهریور سال ۱۳۹۴ به برنامه واکسیناسیون اضافه شده است.
- ❖ واکسن پنوموکوک از اردیبهشت سال ۱۴۰۳ به برنامه واکسیناسیون اضافه شده است.
- ❖ واکسن روتاویروس از آذر سال ۱۴۰۳ به برنامه واکسیناسیون اضافه شده است.
- ❖ واکسن سرخک صفر در شش ماهگی در استان های کرمان، هرمزگان و سیستان و بلوچستان تزریق می شود.